

AFTONBLADET

Publicerad april 2016

Resa **GUIDE**

GARDA- SJÖN

- ✓ Stränder
- ✓ Utflykter
- ✓ Shopping
- ✓ Verona
- ✓ För barn
- ✓ Restauranger
- ✓ Aktiviteter
- ✓ Vinprovning
- ✓ Barer och nattliv
- ✓ Vattensport

2 GARDASJÖN

Låt Gardasjön förtrolla dig

Dramatisk och intagande. Vacker och varierad. Det finns många anledningar till att området vid Gardasjön varit inspirationskälla till otaliga romaner, filmer och konstverk. Ända sedan romartiden har det turistats här, och varje år lockas besökare från hela världen till Italiens största och renaste sjö. Faktum är att besökare runt Gardasjön utgör cirka sju procent av Italiens totala turism.

De höga skyddande bergen och den stora mängden vatten har skapat ett behagligt mikroklimat där inte bara turismen blomstrar. Det här är ett av de nordligaste områdena där oliver och citrus växer naturligt. Den milda och fruktiga olivoljan från Gardasjön anses vara en av de bättre i landet och citronerna glimmar gula i den frodiga grönskan längs västkusten – som också kallas citronrivieran. Den 53 km långa sjön ligger på gränsen mellan regionerna Lombardiet, Veneto och Trentino och landskapet här är varierat. Kulligt och lättillgängligt i söder och dramatiskt och hisnande i norr.

Utbudet av aktiviteter och boenden är oändligt: här finns allt från enkla campingplatser till lyxhotell och klassiska

kurorter. Stränderna gillas av barnfamiljen lika mycket som av beach bums med surfbrädan under armen och utflyktsmålen ligger aldrig långt borta. Barnen får sitt lystmäte på Italiens största nöjespark Gardaland, medan mamma och pappa kan prova några av landets bästa viner sydöst om sjön.

Och så stjärnglansen sedan. Här satt Goethe och skissade så passionerat att han arresterades för spioneri. Och här trivdes Kant, Winston Churchill och D.H. Lawrence. En mer sentida referens är Bondfilmen Quantum of Solace, där bergsvägen la Provinciale 38 är skådeplats för en dramatisk biljakt. Allt detta är Gardasjön. Och lite till.

Text & foto: **KARIN PERSSON**

5 x praktiska fakta

El

I vissa eluttag fungerar inte den vanliga svenska kontakten. Adapter finns oftast att låna på till exempel hotellen.

Öppettider

Butiker har öppet 10–13 och 16–19, tiderna kan variera. De flesta butiker har stängt på söndagar. Lunch (pranzo) serveras normalt

från 13-tiden och middag (cena) från 20. I turistområden är restaurangerna ofta mer flexibla.

Internet

De flesta hotell, och många restauranger, kaféer och barer har wifi. I till exempel Desenzano del Garda, finns gratis wifi på vissa gator i centrum, i hamnen och på tågstationen.

Dricks

Man behöver inte lämna dricks i Italien, men runda uppåt om du vill. På restauranger läggs oftast en mindre summa till för servizio eller coperto.

Apotek

Apotek heter farmacia och har oftast samma öppettider som butikerna.

redaktion

Guideredaktör Sture Bjarnelind (sture.bjarnelind@aftonbladet.se). **Redigerare** Yvonne Westerman.

Kartgrafik Rikard Bodin. **Text och foto** Karin Persson. **Övrigt foto** Wikimedia Commons, Grand Hotel Fasano, Lefay Resorts **Utgivare** Aftonbladet Hierta AB. **Ansvarig utgivare** Sofia Olsson Olsén.

Adress Aftonbladet, 105 18 Stockholm. **Telefon** 08-725 2000.

AFTONBLADET

Gardasjöns måsten

Äventyrsstaden
Riva del Garda **6**

5 Lefay – världens vackraste spa

14 Upptäck Garda från sadeln

8 Missa inte burratån ...

11 ... eller vinerna

5 x viktiga fakta

Pass

Om du har ett pass – ta med det. Även om giltigt ID-kort fungerar är det fortfarande smidigare att använda pass på hotell och vid tex bilhyra.

Pengar

Euro. Bankomaterna accepterar de flesta bankkort. Även om man kan betala med kort på de flesta restauranger och större butiker kan det ibland behövas kontanter, till exempel i mindre butiker. Kortskimning är tyvärr

ganska vanligt förekommande i Italien.

Klimat och säsong

Klimatet runt Gardasjön är mildare än många andra platser i norra Italien. På vintern är en del av hotellen stängda, men till exempel Monte Baldo har även en vintersäsong med skidåkning. Vår, försommar och tidig höst är en utmärkt tid att besöka Garda. I juli och augusti är det mest turister runt sjön. Vattentemperaturen är i

juni som lägst 17 grader och i augusti kan det vara så varmt som 27 grader i vattnet.

Språk

Italienska. Många som jobbar inom turistnäringen kan också engelska. Även tyska fungerar på vissa platser – många menyer och skyltar är översatta till tyska.

Dricksvatten

Kranvattnet går i regel att dricka, men är inte alltid gott. Flaskvatten kan köpas överallt.

4 GARDASJÖN

5 x resa hit och runt

Flyg

Flyget från Sverige tar ca 2, 5 timmar (beroende på flygplats). Den närmsta flygplatsen är Verona, dit man kan flyga reguljärt via till exempel München. Prisexempel tur och retur med Lufthansa från cirka 2000 kronor. Från flygplatsen i Verona går en transferbuss till tågstationen. Det fungerar också bra att flyga direkt till Milano och Venedig, med till exempel SAS, Norwegian eller Ryanair, och sedan ta tåget till exempel till Desenzano del Garda.

- ▶ www.lufthansa.se
- ▶ www.sas.se
- ▶ www.norwegian.se
- ▶ www.ryanair.com

Hyrbil

Det smidigaste sättet att ta sig till och från flygplatsen är att hyra en bil. Det kan också vara skönt att ha en bil på plats om man vill göra utflykter. Hyrbil en vecka kostar från cirka 2000 kr.

- ▶ www.holidayautos.com

Tåg och buss

De närmsta tågstationerna är Verona, Peschiera del Garda eller Desenzano på tåglinjen som går mellan Milano och Venedig. Restiden mellan Milano och Peschiera är cirka 1,5 timme och en biljett med regionalståg (andra klass) kostar cirka 11 euro. Från Peschiera del Garda kan man ta sig vidare med båt eller buss till andra orter vid sjön. För att nå de nordligaste orterna vid sjön (t ex Riva del Garda och Torbole) kan man åka tåg till Rovereto och sedan fortsätta med buss från stationen.

- ▶ www.trenitalia.it
- ▶ www.ttesercizio.it

Busscharter

Det går att åka buss från Sverige till Gardasjön. Till exempel

Vissa båtar går hela vägen från Desenzano i söder till Riva i norr.

arrangerar Scandorama bussresor med avgång från Malmö. Priser från cirka 5000 kronor för en vecka, boende är inkluderat i priset.

- ▶ www.scandorama.se

Båt

Båtar går mellan orterna runt Gardasjön, och det går utmärkt att båtlufta – även om det är lite mer tidskrävande. En biljett

som gäller en hel dag med fritt antal stopp kostar 34,30 euro för en vuxen och 17,60 för barn. Det går också att köpa en cirkulationsbiljett för antingen norra eller södra delen av sjön. En enkelbiljett kostar allt från 3 till 15 euro beroende på hur långt man ska åka. Tidtabeller och priser hittar du på hemsidan.

- ▶ www.navigazonelaghi.it

5 x boende

Grand Hotel Fasano

Vill man känna historiens ving-slag i nacken passar Grand Hotel Fasano utmärkt. Det här klassiska hotellet var, som namnet antyder, under andra halvan av 1800-talet jaktresidens för det österrikiska hovet. Hotellet ligger inbäddat i en stor park om 12 000 kvm direkt vid sjöstranden i Gardone Riviera. Till faciliteterna hör ett spa med ett stort utbud behandlingar. Ett standardrum kostar från 100 euro per person och natt inklusive frukost.

► Corso Zanardelli, 190, Gardone Riviera
► www.ghf.it

Hotel Luise

Modernt och trivsamt hotel i Riva del Garda. Här bodde inspelningsteamet som arbetade med inspelningarna

av Bond-filmen Quantum of Solace. Fyrstjärnig standard med 200 meter till stranden. Hotellet har en stor pool med hydromassage. Rummen på översta våningen har fin utsikt över sjön. Dubbelrum från 89 euro per natt inklusive frukost.

► Viale Rovereto, 9, Riva del Garda
► www.hotelluise.com

Hotel Sole

Ett mycket prisvärt hotell med stora fräscha rum och en bra frukostbuffé. Hotellet har ett lugnt läge i Garda, en kort promenad från hamnen. Dubbelrum från cirka 50 euro.

► Via Monte Baldo, 9, Garda
► www.hotelsolegarda.it

Lefay Resort & Spa

Om du vill bli lite daltad med, är Lefay Resort & Spa i

supermysiga Gargnano ett bra val. Visst, det kostar – från cirka 245 euro per natten. Men för den slanten får du ett rum som är 49 kvadratmeter och har terrass med utsikt över sjön. Ett av Gardasjöns finaste hotell.

► Via Angelo Feltrinelli, 118, Gargnano,
► www.lefayresorts.com

Hotel Catullo

Familjedrivna Hotel Catullo i Sirmione har ett fint läge vid sjöstranden i Sirmione. Byggnaden är en del av "Locali storici d'Italia" (historiska byggnader i Italien). Dubbelrum från 120 euro med frukost, lite dyrare om man vill ha sjöutsikt. Hotellet har också en bra restaurang, och det går att boka till både hel- och halvpension.

► Piazza Flaminia 7, Sirmione
► www.hotelcatullo.it

Grand Hotel Fasano.

6 GARDASJÖN

5 x områden

Västkusten – citrondoft och charm

Man tror att det var munkar som under medeltiden tog med sig citroner till Gardasjön. I Limone sul Garda blev citrusfrukterna en viktig del i stadens ekonomi och man byggde till och med husen för att på bästa sätt skydda citronerna. Idag kan man besöka ett sådant "citronhus" från 1800-talet. På Gardasjöns västkust finns, förutom Limone, en mängd trevliga orter. Bland dessa kan nämnas Gardone med dess imponerande palats, de botaniska trädgårdarna i Gardone Riviera och den lilla eleganta pärlan Salò med sin stora hamn och något mer lågmälda turism.

Sydostkusten – goda viner i Bardolino

Bardolino är både namnet på en stad och ett vindistrikt där man producerar rödvin av hög kvalitet. Staden Bardolino som har ungefär 6500 invånare ligger vid sjöstranden och har en mysig gammal stadskärna och en livlig strandpromenad med gott om uteserveringar och glassbarer. Under vinskörden hålls en vinfest här varje höst. Fortsätter man norrut längs kusten från Bardolino kommer man till den trivsamma staden Garda och den lilla medeltidspärlan Torri del Benaco, som är en av Gardasjöns mest intagande byar. I byn, där bland annat Nobelpristagaren André Gide trivdes, finns en stor borg från 1300-talet, väl värd ett besök.

Södra Gardasjön – både hälsa och nattliv

På Gardasjöns södra strand ligger de livliga semesterorterna Sirmione och Desenzano. Här blomstrar turismen under sommarhalvåret och letar man

Medeltidsbyn Torri del Benaco på sydostkusten.

efter ett större utbud när det kommer till restauranger och nattliv är detta rätt val. Sirmione ligger på en lång landtunga som sträcker sig ut från Gardasjöns södra strand. Längst ut på udden ligger ett mycket intressant arkeologiskt område kallat Grotte di Catullo. Detta består av resterna från en antik villa från augustinska perioden som sägs ha varit Catullus bostad. Här hittar man också några av Gardasjöns finaste stränder. Sirmione är känt för sina hälsokällor och i staden finns flera spaanläggningar

Norra Gardasjön – för den äventyrslystne

Naturscenariot vid norra delen av Gardasjön är dramatiskt och hisnande vackert. Här stupar klipporna brant ned i sjön. Det sägs att författaren Thomas Mann inspirerades av just dessa klippor när han skrev romanen *Bergtagen*. Från norr kommer vinden *Peler* som gör området idealiskt för vind- och kitesurfing

och segling. Malcesine, Riva del Garda och Torbole ingår i "äventyrstriangeln", där utbudet av vatten- och äventyrssporter är stort. Malcesine är en pittoresk stad med cirka 3500 invånare som domineras av den stora borgen som tronar längst ut på en klippa. Härifrån kan man ta bergbanan upp på Monte Baldo vars högsta topp når cirka 2200 m ö h.

Colline Moreniche – lugnet på kullarna

Området mellan Gardasjöns södra strand och Mantova-slätten, som avgränsas av floden Mincio i öst och floden Chiese i väst, kallas Colline Moreniche. Det påminner om en amfiteater formad av kullar, är lantligt och naturskönt med välbevarade medeltidsbyar, vingårdar och prunkande grönska. Missa inte att besöka de två pittoreska-byarna Castellarò Lagusello och Borghetto. Dessa finns med på listan över Italiens vackraste byar: *I borghi più belli d'Italia*.

Glassbaren Vivaldi har stort utbud.

5 x glass och kaffe

Agrigelateria, Desenzano del Garda

Gardasjöns godaste glass produceras på en gård i Fenilazzo utanför Desenzano del Garda. Den prisbelönta glassen tillverkas enligt traditionella metoder, på mjölk från gårdens kor och med smaksättning av frukt och hasselnötter från trakten. På gården kan man även köpa salami, ost och andra egentillverkade produkter. Kolla hemsidan för öppettiderna, som förändras under året.

► Località Fenilazzo, Desenzano del Garda

► www.cortefenilazzo.it

Vassalli Pasticceria, Salò

Ett överdåd av bakverk möter dig på det här kaféet som sedan 1930-talet har försett Salòborna med sötsaker. Missa inte att smaka de hemgjorda chokladpralinerna till espresson.

► Via San Carlo, 86, Salò

Gelateria Cristallo

Mysfaktorn är hög på strandpromenaden i Bardolino. Café Cristallo har A-läge vid vattnet och skopar upp underbar hemgjord glass. Klassiker som funnit på platsen i 30 år.

► Piazza Matteotti, 10, Bardolino

Gelateria Vivaldi

Fräsch glassbar med bra läge vid hamnen i Desenzano. Stort utbud smaker. Räkna med mycket folk under soliga dagar!

► Piazza Giacomo Matteotti, 9, Desenzano del Garda

Pasticceria dolci peccati di gola

Populärt bageri där många lokalbor väljer att köpa sina frukostcroissanter och födelsedagstårter. Perfekt ställe att köpa med något nybakt till picknick eller båtfärd.

► Via Marzan, 4, Peschiera del Garda

8 GARDASJÖN

5 x restauranger

Osteria Silvestro

Inget för den som nödvändigtvis måste ha sjöutsikt till middagen men helt klart en av de bättre restaurangerna i Garda. Rustik mat och urtrevlig service. Här kan man utan problem äta en utmärkt middag med ett par rätter och vin för 35 euro per person. Missa inte den gräddiga burrata, pastan med svamp och det lokala vita Lugana-vinet.

► Via San Giovanni, 23

Da Gianni

Har du hyrbil är det här ett måste. Fem kilometer från Riva del Garda och 1 km från Arco ligger denna familjedrivna och mycket charmiga restaurang som även hyr ut rum. Öppet

för middag tisdag-lördag och lunch på söndagen. Prisexempel för förrätt, pasta och dessert, inklusive vin – cirka 25 euro per person.

+39 0464 516464

► Via S. Marcello, 21, Arco

► www.dagianni.it

Ristorante Al Volt

Populär restaurang i centrala Riva del Garda. Serverar en blandning av läckerheter från sjön och bergen i Trentino. Väljer man inte avsmakningsmenyn (cirka 48 euro) kostar förrätter cirka 10 euro, pastan cirka 12 euro och varmrätterna runt 20 euro.

► Via Fiume, 73, Riva del Garda

► www.ristorantealvolt.com

La Tortuga

La Tortuga är en romantisk liten restaurang i Gargnano som verkligen förtjänar sin Michelinstjärna. Boka in lyxmiddagen här och räkna med cirka 50 euro per person. Definitivt rätt ställe för att testa fisk från sjön.

+39 0365 71251

► Via XXIV Maggio, Gargnano

Ristorante Gemma

Restaurang på piazzan i Limone sul Gardas charmiga stadskärna med terrass ut mot Gardasjön. Förutom fisk har Gemma mycket bra kött av ekologisk produktion.

► Piazza Garibaldi 11, Limone Sul Garda

Fisk och skaldjur finns på menyn hos de flesta restaurangerna vid Gardasjön.

5 x barer och nattliv

Coco Beach

På Lido di Lonato ligger flera klubbar och Coco Beach är en av de trendigaste. Lokalen är uppdelad i två delar, en strand med bar och restaurang som är öppen hela dagen och en klubb med à la carte restaurang.

Klubben gästas av spännande DJ:s och är ett säkert kort när det kommer till nattliga nöjen vid Gardasjön.

- ▶ Via Catullo 5, Lido di Lonato
- ▶ www.cocobeachclub.net

Art Club Disco

Densenzano del Garda är en av de orter runt Gardasjön där man hittar flest klubbar. Art Club Disco är en glittrig och färgglad sådan med fantasifull ljussättning och partyglad atmosfär.

Gayvänligt.

- ▶ Via Mantova, 1

Hollywood Club

Klassiskt italienskt "discoteca" i Bardolino. Trädgård med palmer och pool gör det hela lite extra trevligt. Öppet fredag, lördag och dagar före helgdag mellan 21.30 och 05.

- ▶ Via Montavoletta, 11

La Paz

Trevlig bar i Riva del Garda, som också fungerar utmärkt som lunchrestaurang på dagtid. Avslappnat och trevligt. Perfekt för en drink på väg hem.

- ▶ Viale Giosuè Carducci, 17, Riva del Garda
- ▶ www.lapazcafe.com

Enoteca Alla Calle

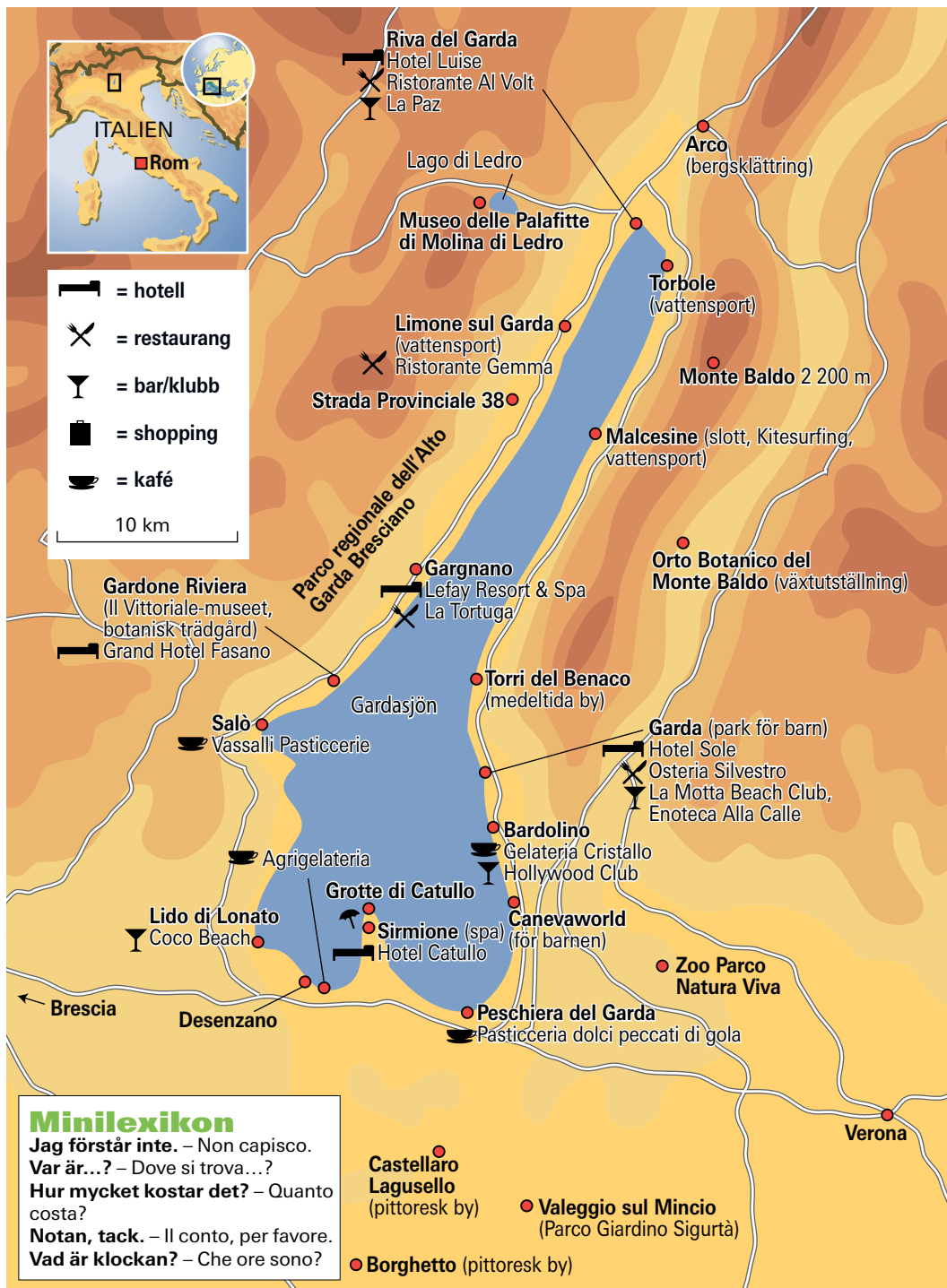
Liten familjeägd vinbar i staden Garda. Här kan du prova lokala viner med goda tilltugg. Lita på personalens råd – de kan sin sak. Bra priser, glas vin för 3,50 euro.

- ▶ Via Calle dei Sottoportici, Garda

En drink med vy före middagen.

10 GARDASJÖN

Minilexikon

Jag förstår inte. – Non capisco.

Var är...? – Dove si trova...?

Hur mycket kostar det? – Quanto costa?

Notan, tack. – Il conto, per favore.

Vad är klockan? – Che ore sono?

5 x lokala produkter och vin

Citroner

Citronerna kom troligtvis till Gardasjön med munkar under medeltiden och blev sedan en viktig del av ekonomin för flera av de små städerna längs sjöns västkust. Citrusfrukter är en viktig smaksättare i det lokala köket. Förutom vanliga citroner används den större och sötare "cedro", i matlagningen. Denna serveras ibland med olivolja och salt på.

Vin

Det finns all anledning att dricka lokalt vin här. På kullarna runt sjön produceras nämligen viner av mycket hög kvalitet. Viner som Lugana, Garda Classico och San Martino della Battaglia har fått stor uppmärksamhet såväl i Italien som internationellt. Reser man till Gardasjön på hösten ska man passa på att delta i någon av skördefesterna som äger

rum då, till exempel i staden Bardolino.

Olivolja

Det milda klimatet är idealiskt för oliver och sedan urminnes tider har man framställt olja runt Gardasjön, först som hälsoprodukt och sen för matlagning och som smaksättare. Oljan har en fruktig smak och produceras av kvalitetsoliver som Leccino, Moraiolo och Casaliva. Oljan, som har namnet Garda DOP finns att köpa runtom sjön.

Fisk

Det finns fler än trettio fiskarter i Gardasjön. Till de mer sällsynta hör Carpione in primis, en typ av sardin som bara återfinns i Gardasjön och som under Republiken Venedig tid exporterades friterad med vinäger på. Vanligare i

matlagning är laxfiskarna trota och lavarello, samt den lilla alborellan som ofta äts friterad. Även ål fiskas i Gardasjön och denna serveras ofta grillad. Missa inte den lokala och delikata risotton med tinca – ytterligare en lokal fisksort.

Tortellini di Valeggio

Miss inte att prova dessa handgjorda tortellini med olika typer av fyllningar. Tortellini di Valeggio serveras på många restauranger runt Gardasjön. I Valeggio sul Mincio strax söder om Gardasjön kan man både köpa med sig de små läckerheterna och även besöka ett laboratorium för tortellinitillverkning (anmälan ett par dagar i förväg). +39 045 7951630

► Via A. Sala 24, Valeggio sul Mincio
► www.pastificioemelli.it

Små citroner gula, de växa vid Gardasjön.

Väder

Dags-temperatur och antal regniga dagar per månad.

	5	8	13	17	22	26	29	28	24	18	11	6	Garda
	-1	-1	3	8	14	19	22	20	15	9	5	2	Stockholm
JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC		
16	14	10	11	11	13	13	14	14	15	16	17		Stockholm
10	9	10	10	13	11	8	10	9	9	12	9		Garda

Priskoll

Så mycket kostar:

Öl, 33 cl: 5 euro.

Kaffe (espresso): 2 euro.

Taxi, 3 km: 7 euro.

Pizza: 7 euro.

Vatten, 50 cl: 0,50 euro.

12 GARDASJÖN

5 x vattensport och båthyra

Vindsurfing

Området mellan Torbole, Malcesine och Limone är ett paradiset för surfare. Speciellt bra är området vid mynningen av floden Sarca mellan Torbole och Riva. Stort utbud av center, skolor och utrustning. Ett par av de mest väletablerade centren är Surf Segnana (Torbole och Riva) och Circolo Surf Torbole.

- ▶ www.surfsegnana.it
- ▶ www.circolosurftorbole.com

Segling

Gardasjön har en lång tradition av segling och under de senaste 50 åren har seglingsklubbarna här närt flera navigatörer

av olympiatävlingsklass. Vindförhållandena varierar: svagare i de södra delarna av sjön och starkare vindar i norr vid Malcesine och Torbole. Runt om sjön finns segelklubbar på nästan alla större orter.

Kajak och kanot

Att hyra kanot och paddla på Gardasjön i gryningen är en upplevelse utöver det vanliga. Hos Surfing Lino i Limone sul Garda kostar en timme med kajak för en person 10 euro, för två personer 14 euro. En halvdag kostar 25 euro för en person och 32 euro för två. Surfing Lino har också katamaraner, vindsurfing

och sup (stand up paddling).

- ▶ Spiaggia Foce fiume S. Giovanni
- ▶ www.surflino.com

Kitesurfing

Kitesurfing blir allt mer populärt och den bästa platsen att surfa med drake är i Malcesine, där förhållandena är optimala.

- ▶ www.kitesurfingclub.com

Hyra båt på egen hand

Nautica Benaco i Manerba del Garda hyr ut motorbåtar från cirka 200 euro per dag (max 6 personer).

- ▶ Via Belvedere, Lido di Manerba
- ▶ www.nauticabenaco.it

Kitesurfing på Gardasjön.

5 x njutning

Hitta finaste stranden

I Sirmione finns några av Gardasjöns finaste stränder. För att nå de allra bästa stränderna krävs ungefär en kvarts promenad. Gå genom hela centrala Sirmione till termalbadet (le terme). Forstått rakt fram till Hotel Continental (vänster sida). Fortsätt här rakt fram mot Punta Staffalo. Här börjar en av de bästa strandsträckorna. Om man vill och orkar kan man fortsätta ännu längre och ta sig runt halvön där man hittar den fina stranden Lido delle Bionde.

► Lido delle Bionde, Sirmione

Prova vin söder om Gardasjön

På kullarna söder och sydöst om Gardasjön produceras viner av hög kvalitet. Vingårdarna är öppna för besök och anordnar ofta vinprovningar. Tenuta Roveglia är en av de gårdar som producerar bra viner. Även Cantina Ricchi i Monzambano och Le Vigne di San Pietro är väl värda ett besök. Ta kontakt några dagar i förväg för att boka vinprovning.

+39 0309 18663

► Tenuta Roveglia, Pozzolengo

► www.cantinaricchi.it

► www.levignedisani Pietro.it

Solnedgång med drink

På La Motta Beach Club är det perfekt att sitta och låta dagen gå över i kväll. Trevlig stämning, fötterna i sanden, något gott att dricka och en fin utsikt över sjön och staden Garda. La Motta ligger bara en kort promenad från centrum i Garda.

► Lungo Lago Europa, Garda

Ratta som Bond

"Ett av världens underverk". Så kallade Winston Churchill vägen la Provinciale 38. Vägen som börjar i Gardesana och

Solnedgång över Gardasjön.

klättrar mot höglänta Tremosine byggdes mellan 1908 och 1913 och omskrevs vid öppnandet som "världens vackraste väg" i Frankfurter Zeitung. Panoramat mot sjön är fantastiskt och på några få minuter har man lämnat kustens livliga atmosfär. Det här är onekligen en filmstjärna bland vägar. Här har scener i såväl storfilmen The International som reklamfilmer för BMW och Mercedes spelats in. Provinciale 38 syns också i en biljakt i Bond-rullen Quantum of Solace.

► Strada Provinciale 38

Spabehandling

Sirmione är sedan 1500-talet känd för sitt hälsogörande vatten. Det sägs ha en positiv inverkan på luftrör och lindra reumatiska besvär. Först 1889 lokaliserades de svavelhaltiga källorna 300 meter under marken, år 1900 öppnades den första spaanläggningen. Idag använder flera anläggningar samma vatten och här erbjuds exempelvis inhalation, lerbad och massage.

► Terme di Sirmione, Piazza Virgilio, Sirmione

► www.termedisirmione.it

14 GARDASJÖN

5 x fler aktiviteter

Runt sjön i en vintagebil

Först kom konceptet slow food, sedan kom även slow drive. Det bästa sättet att upptäcka Gardasjön är att i sakta mak åka hela vägen runt den. Och varför inte göra detta i en klassisk bil från 1960- eller 70-talet?

Slow Drive har ett trettiotal bilar för uthyrning, allt från den klassiska Spidern till favoriten Fiat 500 från 1971. Den sistnämnda är den billigaste varianten och kostar 370 euro för tre dagar.

► Via Rovetta, Padenghe Sul Garda

► www.slowdrive.it

Cykla

Allt fler väljer att cykelsemestra vid Gardasjön. En vacker och äventyrlig tur, som görs på mountain bike (hela vägen är inte asfalterad), är den från Riva del Garda upp till Valle di Ledro och vidare mot Brentonico, genom Ballinopasset för att slutligen nå den lilla spegelblanka sjön Lago di Tenno. Det finns också över 400

rutter för den som vill glida runt bland olivodlingar och fina byar. Info om cykeluthyrning, guideade turer och kartor över lämpliga turer finns till exempel på Garda on Bike.

► www.gardaonbike.com

Golfa

Det finns golfbanor med olika svårighetsgrader runt hela Gardasjön. Att spela på banor omgivna av cypresser, vinodlingar, olivträd och ekar, med den vackra sjöspegeln i bakgrunden är en upplevelse i sig.

Det milda klimatet gör att det är möjligt att spela golf året runt och flera tävlingar äger faktiskt rum på vintern. En fin bana med en fantastisk utsikt över sjö är Golf Club Cà degli Ulivi utanför staden Garda.

► Via Ghiandare, 2, Costermano

► www.golfclubcadegliulivi.it

► www.garda-golf.com

Klättra

Arco, norr om Garda är känt som ett av Europas bästa områden

för bergsklättring. Även här gör det milda klimatet att detta är en sport som praktiseras under större delen av året. Den bästa tiden är dock vår och höst. Natursceneriet i Arco, där alperna börjar är fantastiskt. I Arco finns flera hotell, campingplatser, restauranger och barer.

► Arco, Trento, Italien

► www.arcowall.com

► www.arrampicata-arco.com

Vandra

Vandringsmöjligheterna runt sjön är oändliga. Några exempel på områden där det är mycket fint att vandra är Val di Ledro och Monte Baldo. I området runt Arco finns också flera intressanta vandringar att göra. En fin tur är att följa floden Sarca ned till Gardasjön. Här vandrar man över ängar och genom vinodlingar och olivlundar. En lite mer utmanande vandring är att den som går upp på Monte Stivo mot San Giovanni nära Arco.

► Val di Ledro, Ledro

På rull runt Gardasjön.

5 x för barn

Gardaland

Italiens mest kända nöjespark ligger i Castelnovo di Garda i Veronaprovinns mellan Peschiera och Lazise. Förutom de årligen uppdaterade åkattraktionerna, finns temaområden med miljöer som vilda västern, djungeln och Egypten. Till de mer populära sommaraktiviteterna hör också delfinariet.

Under vintern ordnas speciella program, t ex under jul och halloween. Parken sträcker sig över 250 000 kvm och blir man trött i fötterna finns ett tåg som fraktar besökarna mellan de olika attraktionerna. Ett tiotal restauranger, samt hotell finns på området. Gratisbussar går från tågstationen i Peschiera.

► Gardaland, Via Derna, Castelnovo del Garda, Verona, Italien

► www.gardaland.it

Canevaworld

Ett smörgåsbord av nöjen för de små. I parken finns bland annat en vattenpark, filmstudios, ett medeltidsinspirerat område. I de fyra filmstudior som finns i parken kan man se hur man skapar specialeffekter, och medverka vid återgivningen av inspelningarna av kända filmscener. I vattenparken finns bland annat rutschkanor, kanoter och en piratö.

Canevaworld ligger i närheten av Lazise och nås, liksom Gardaland, med en gratisbuss från tågstationen i Peschiera (under sommaren). Inträde för en dag kostar 31 euro.

► Movieland Park

► www.canevaworld.it

Zoo – Parco Natura Viva

I Bussolengo, på vägen mot Verona ligger ett spännande zoo, som dels består av en traditionell djurpark, dels av en

Gardaland erbjuder nöjen för både barn och vuxna.

safaripark. Man kan köra den fem kilometer långa sträckan med egen bil eller delta i en rundtur med buss. Parken är 240 000 kvm och bland de 300 djurarterna som ryms i parken finns storheter som lejon och flodhäst. Här finns också växthus med regnskogsklimat och en dinosauriepark. För vuxna kostar inträdet 20 euro, barn mellan 3 och 12 år betalar 15 euro.

► Parco Natura Viva Garda Zoological Park S.r.l, Bussolengo
► www.parconaturaviva.it

Vindsurfing för barn

Surf Segnana ordnar kurser i vindsurfing och segling för barn i åldern 6–14 år på flera ställen vid norra delen av sjön. Kurserna finns både på nybörjarnivå och för barn som redan har förkunskaper.

Centrum finns bland annat i Torbole och Riva.

► Località Foci del Sarca 1
► www.surfsegnana.it

Parco Baia delle Sirene

På udden Punta San Vigilio strax norr om staden Garda ligger en underbar park, precis vid vattnet, där det finns gott om plats att låta barnen springa och busa. Här finns bland annat lekmarken och en miniklubb med aktiviteter för barnen. Parken är öppen från april till september. Inträde under högsäsong är 12 euro för vuxna och 6 euro för barn mellan tre och 12 år. Priset blir lägre på eftermiddagen och på kvällen är det gratis att gå in. På udden finns också ett fint hotell, Locanda San Vigilio.

► Parco Baia delle Sirene, Garda,
► www.parcobaiaellesirene.it

16 GARDASJÖN

5 x shopping

Marknaden i Salò

Varje lördag 8–13 är det marknad i Salò. Det är brokig folkfest med över 200 stånd och ett utbud som sträcker sig från husdjur till strumpor och färska råvaror från gårdar i området.

► Piazza del Mercato, Salò

Färsk fisk i Garda

Besök gärna fiskekooperativet, Cooperativa fra pescatori, i staden Garda där man kan köpa såväl färsk fisk som konserverad sådan. Öppet 06.30–12.30.

► Via San Bernardo, 81, Garda

Kläder i Desenzano

Är man ute efter lite större utbud är centrum Desenzano att satsa på. Här finns allt från Benetton till Dolce & Gabbana och Burberry. Under sommaren har butikerna ofta öppet sent på kvällen. Skulle det regna finns det också en shoppinggalleria på Via Caduti dei Lager 10, en bit från centrum.

► Desenzano del Garda

Surfingutrustning och sportkläder

400 kvm surf-, segel- och kajakutrustning. Oradini Sport är en av de butiker som funnits längst i surfparadiset Torbole och de vet vad de gör. Öppet varje dag klockan 9–12.30 och 15.30–19.30.

► Via Gardesana, 23, Malcesine, Verona, Italien

Azienda Agricola e Frantoio Monte Croce

Missa inte att köpa med en god flaska lokal olivolja hem. Azienda Agricola e Frantoio Monte Croce tillverkar en prisbelönt sådan. Butiken i Desenzano del Garda har öppet måndag–lördag 8–12 och 14.30–19. Söndagar 9–12.

► Via Ettore Andreis, 84, Desenzano del Garda

► www.frantoiomontecroce.it

Fina fisken.

5 x stadsutflykter

Verona

En dagsutflykt till Verona är ett utmärkt komplement till sol, bad och rekreation vid Gardasjön. Den välbevarade historiska stadskärnan har utsetts till ett världsarv av UNESCO. Ett av de mest anmärkningsvärda byggnadsmonumenten är amfiteatern Arena som byggdes runt år 30 e. Kr och är en av Italiens största. Arenan är idag en av Italiens främsta operascener. Verona är också känt som skådeplats för historien om Romeo och Julia och det som sägs vara Julias balkong är idag en uppskattad sevärdhet.

Mantova

Vackert planerad, raffinerad och trivsamt. Mantova är en stad att upptäcka. På senare år har det öppnats många nya restauranger, barer och kaféer, vars serveringar under sommaren blir en slags utomhussalonger i staden. I Mantova anordnas varje år den välkända litteraturfestivalen Festivalletteratura.

Brescia

Lombardiets största stad efter Milano (cirka 190 000 invånare). Staden, som idag framför allt är känd för sin metallindustri, har även mycket intressanta sevärdheter. Missa inte att besöka museet Santa Giulia, som renoverats på senare år och ofta håller sevärd konstutställningar. På en kulle strax utanför centrala Brescia ligger slottet vars torn "torre Mirabella" byggdes redan på senromersk tid.

Cremona

Charmiga Cremona kallas ofta för musikstaden. Redan på medeltiden var stadens katedral en plats för konserter och i dag har staden några av Italiens

En staty av Julia nedanför sin balkong i Verona.

viktigaste musikensembler inom renässans- och barockmusik. Flera musikfestivaler hålls i staden. Från 1500-talet blev Cremona också känt för produktionen av musikinstrument, framför allt violiner.

Trento

En bit norr om Gardasjön ligger

Trento, huvudstad i regionen Trentino. Staden, som ligger utanför massturismens karta, bjuder på en mycket trivsamt vardagsmiljö och även på många intressanta monument att beskåda. Det nordliga läget gör att de arkitektoniska influenserna kommer såväl från italiensk renässans som från Tyskland.

18 GARDASJÖN

5 x natur och parker

Monte Baldo

Bergskedjan Monte Baldo passar perfekt för den som vill kombinera sol och bad med vandring. Den högsta toppen når cirka 2 200 m ö h. Inom området kan man se ett antal växtarter som faktiskt upptäcktes här, t ex Anemone baldenese och Galium baldenese. Dessa sällsynta skönheter kan beundras i Orto Botanico del Monte Baldo som ligger i Novezzina. På norra sidan ligger Brentonico-platån som är en bra utgångspunkt när det kommer till boende (cirka 800 sängplatser på olika hotell och ett antal campingplatser). Bergbana från Malcesine.

► Monte Baldo, Malcesine

► www.funiviedelbaldo.it

Val di Ledro och Lago di Ledro

Dalen Val di Ledro norr om Gardasjön är intressant såväl för det fantastiska föralpiska naturscenariot som för de arkeologiska lämningarna. Lago di Ledro en liten spegelblank sjö med en karaktäristisk ljusblå färg som ligger mitt i dalen.

Botaniska trädgården i Gardone Riviera

Mitt i den trevliga staden Gardone Riviera på Gardasjöns nordvästra strand ligger denna lilla juvel med över 2 000 växtarter på soliga terrassodlingar. Öppet varje dag mars–oktober 9–19. Inträdet är 9 euro för vuxna och 5 euro för barn.

► www.hellergarden.com

Parco regionale dell'Alto Garda Bresciano

Lombardiets största skogsområde är 11 000 hektar. Här, mellan sjö och berg blandas det bästa av Gardasjön och inlandet. Parken sträcker sig

Bergbanan vid Monte Baldo.

från Saló och Limone del Garda upp mot bergen där turisterna glesnar och en vildare natur tar vid. Tremosine är en av de vackraste kommunerna (nio stycken) i parken.

► www.infotremosine.it

Parco Giardino Sigurtà

Parken anses vara en av Italiens finaste trädgårdar och breder ut sig över en yta om ungefär

femtio hektar. Variationen i floran är stor och inom parkens gränser finns skog, trädgård och inte mindre än arton små sjöar. För barnen finns en liten gård med bland annat åsnor, får och höns.

Öppet 8 mars–8 november alla dagar kl 9–18.

► Via Camillo Benso Conte di Cavour, Valeggio Sul Mincio
► www.sigurta.it

5 x museer

Il Vittoriale

Här bodde den italienske poeten Gabriele D'Annunzio 1921–1938. Den praktfulla villan är ett betydelsefullt minnesmärke från perioden. Man vandrar runt bland piazzor, gator, trädgårdar, parker, bibliotek och en teater. 29 mars–24 oktober har Il Vittoriale öppet 8.30–19. Resten av året är det öppet 9–16. Stängt 24 och 25 december, samt 1 januari. Biljetterna kostar mellan 8 och 16 euro beroende på hur mycket av museet man vill se. Rabatterat pris för pensionärer och ungdomar. Gratis för barn under sex år.

► Via Vittoriale, 12, Gardone Riviera

San Martino della Battaglia

På kullarna söder om Gardasjön utkämpades år 1859 en av de blodigaste striderna under den italienska enhetsrörelsen. Strider rasade mellan trupper från Piemonte och Frankrike och Österrike. I dag kan man besöka tornet som restes till Italiens ära 1893. Det är 70 meter högt och hyser ett litet museum. Inträdet kostar 5 euro för vuxna och 2 euro för barn.

Öppet oktober–februari 9–12.30 och 14–17.30. Mars–september, alla dagar 9–12.30 och 14.30–19. I närliggande Solferino finns krigsmuseet Museo Risorgimentale di Solferino, vars samlingar innehåller vapen och minnen från striderna.

► San Martino della Battaglia
► www.solferinoesanmartino.it

Museo delle Palafitte di Molina di Ledro

I Val di Ledro på sjöns norra kust ligger detta museum, där man kan se 4000 år gamla arkeologiska fynd. Dessa visas upp mot bakgrunden av resterna av en by från bronsåldern.

Il Vittoriale.

Man har även återskapat en bymiljö för att ge besökarna en uppfattning om hur det kan ha sett ut här. På somrarna anordnas en rad aktiviteter för de yngre besökarna, t ex pilbågsskytte och arkeologiskt laboratorium.

Öppet 1 mars–30 juni, och 1 september–30 november 9–17. Stängt måndagar. 1 juli–31 augusti har museet öppet alla dagar 10–18. Helt stängt december–februari. Inträde 3,50 euro. Rabatterat pris för barn, ungdomar och pensionärer: 2, 50 euro.

► Via Lungolago 1, Molina di Ledro
► www.palafittedro.it

Museo Civico Archeologico Giovanni Rambotti

I den före detta kyrkan S. Maria de Senioribus kan man beundra samlingar av förhistoriska objekt från Gardasjön, bland

annat en av de äldsta bevarade tråplogarna i historien.

► Via Anelli, 7, Desenzano del Garda

Slottet i Malcesine

Den charmiga staden Malcesine domineras av den mäktiga borgen som tronar på en klippa längst ut på udden. Det är inte helt fastställt när borgen byggdes, men man vet att longobarderna byggde ett slott här under det första årtusendet e.Kr. Genom historien har borgen förstörts och byggts upp igen. Det blev 1902 nationalmonument. I dag kan man bland annat se de skisser som Goethe gjorde när han vistades i Malcesine. Från april har slottet öppet varje dag 9.30–18. Vintertid är det endast öppet lördagar och söndagar 12.30–18. Inträde: 6 euro för vuxna och 2 euro för barn.

► Castello di Malcesine, Via Castello, Malcesine

5 x telefonnummer

Sveriges konsulat (i Milano)

+39 02 869 152 66

► Via Agnello, 6, Milano

Nödsamtal

112

Hit och hem

Italiens landsnummer är +39. För att ringa hem slår du +46 och sedan riktnumret utan första nollan. När man ringer till ett fast telefonnummer i Italien tar man inte bort första nollan.

Brandkår

115

Taxi

Radiotaxi Peschiera del Garda: +39 045 755 2348. Radiotaxi Desenzano: +39 030 914 1527.

Magiskt kvällsljus på strandpromenaden i Garda.

5 x bra sajter

► lagodigardamagazine.com

Här hittar man ofta information om aktuella händelser och kulturella evenemang.

► gardalake.it

Innehållsrik sajt med tips på boende, restauranger, aktiviteter och annat kul.

► gardacolline.it

Sajt där man hittar all information man behöver

om Colline Moreniche, kullarna söder om sjön. Ett område som verkligen är värt ett besök!

► gardalombardia.it

Snygg och inspirerande sajt med härliga bilder och bra turistinformation.

► malcesinepiu.it

Sajt om Malcesine. Här finns bland annat tips på hotell, aktuella händelser och restauranger.

Nära 200 reseguider att ladda ner!

• Miami • New York • London • Krk • Paris • Bangkok • Phuket • Koh Lanta • Barcelona • Teneriffa • Rom • Gran Canaria • Rhodos • Kraków • Florens & Toscana
• Krabi • Aten • Istanbul • Peru • Side • Tallinn • Nya Zeeland • Tokyo

Resa

Alla guider: www.aftonbladet.se/reseguider